

ДЕЯКІ ЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАГАЛЬНИХ УМОВ ОХОРОНОСПРОМОЖНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПАТЕНТУВАННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Пріоритетність інноваційної системи охорони здоров'я, проблеми охорони об'єктів патентування в сфері медицини вимагають постійної уваги з боку суспільства – з позиції збереження людської популяції, з позиції мотивування розвитку науковомісткої медицини, первинним і рушійним суб'єктом, якої є винахідник.

Для забезпечення ефективності комерціалізації об'єктів патентування в сфері медицини держава покликана забезпечити нормативно-правове регулювання її організації та діяльності, поєднуючи принципи функціонування медицини, як складова економіки держави, та як пріоритетної соціальної сфери.

Перед Україною постало завдання переосмислити усталені постулати правової доктрини інтелектуальної власності та створити нову правову базу для держави з урахуванням політичних та соціально-економічних реалій. Відправною точкою формування науково місткої медицини є, власно, реформування самої сфери охорони здоров'я, зокрема на основі Наказу Міністерства охорони здоров'я від 15.07.2011р. №419 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіонального Плану-графіку проведення експерименту з реформування системи охорони здоров'я».

Національне патентне законодавство України природно існує в лоні Європейської правової сім'ї. Творцям була надана можливість захищати результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності відповідними охоронними документами України відповідно до міжнародно-правових стандартів [1]. Разом із Міжнародною спільнотою Україна потрапила у історичний момент зміщення акцентів в сфері правової охорони об'єктів інтелектуальної власності у бік абсолютизації прав творця.

У сфері охорони здоров'я об'єкти патентування виступають у таких формах об'єктивізації:

- промислові зразки – медичні інструменти, засоби медичного призначення та ін.

- винаходи – медична техніка, лікарські препарати, штами мікроорганізмів та ін.

Доцільно розглянути основні аспекти охорони винаходів в Україні. Відповідно до положень Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993р. із змінами та доповненнями, правова охорона надається винаходу, та у ст. 5 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки», які не суперечать публічному порядку, принципам гуманності і моралі та відповідають умовам патентоздатності [2], зважаючи на ті суттєві особливості, які наклала на них сфера охорони здоров'я.

Автором виділяються такі складові охороноспроможності: публічний порядок, мораль, гуманність об'єктів патентування в сфері медицини.

У даній роботі автором пропонується проаналізувати еволюцію критерій гуманізму як складової патентоспроможності.

Мета філософського гуманізму в науковій медицині полягає саме в тому, щоб спонукати вчених відмовитися від свого невгамовного раціоналізму і утриматися від необачних дослідів зі створення нових видів живого, впровадження інноваційних технологій .

Критичне філософсько-етичне осмислення перспектив майбутнього розвитку людства в принципі неможливо без урахування тенденцій науково-технічного прогресу, а також без аналізу шляхів гуманізації наукової та практичної медицини. Стверджуючи винятковість людських творчих, раціонально-гуманістичних цінностей, у тому числі і в галузі медицини, важливо зрозуміти якість філософсько-етичної самосвідомості вчених-медиків і всіх практикуючих лікарів[3].

Зазначене вище виводить нас за межі трактування інститутом інтелектуальної власності виключно як інституту захисту майнових та немайнових прав суб'єктів інтелектуальної власності.

При вирішенні питання виключність патенту на той чи інший об'єкт інтелектуальної власності в сфері медицини, і, розуміючи, що даний охоронний документ є підставою для монополізації майнових прав інтелектуальної власності, категорія гуманізму повинна враховуватися експертами крізь призму загальнолюдських цінностей, а не лише майнового інтересу заявника.

Зазначимо, що дані положення знайшли своє відображення у пріоритетах науково-дослідної роботи Центру гармонізації прав людини та прав інтелектуальної власності НДІ інтелектуальної власності НАПрН України у Концепції розвитку наукового напрямку: «Гармонізація прав людини та прав інтелектуальної власності в сфері медицини та фармації».

Література:

1. Патентное право в области медицины и фармации. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://medobzor.net/index.php?option=com_content&task=view&id=874&Itemid=162.
2. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
3. Мораль і етика в медицині: від Гіпократата до наших днів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=518683>.

Ілляшенко Олена Олександрівна – аспірантка Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України